

Forskrift om økologisk produksjon og merking av økologiske landbruksprodukter og næringsmidler

Fastsatt av Landbruks- og matdepartementet 4. oktober 2005 med hjemmel i lov 19. desember 2003 nr. 124 om matproduksjon og mattrygghet mv. (matloven) §§ 7, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 21 og 33. Jf. EØS-avtalen vedlegg II, kapittel XII, nr. 54b: forordning (EØF) nr. 2092/91 (som endret ved forordning (EØF) nr. 94/92, forordning (EØF) nr. 1535/92, forordning (EØF) nr. 2083/92, forordning (EØF) nr. 2608/93, forordning (EF) nr. 468/94, forordning (EF) nr. 2381/94, forordning (EF) nr. 529/95, forordning (EF) nr. 1201/95, forordning (EF) nr. 1202/95, forordning (EF) nr. 1935/95, forordning (EF) nr. 522/96, forordning (EF) nr. 314/97, forordning (EF) nr. 1488/97, forordning (EF) nr. 1367/98, forordning (EF) nr. 1900/98, forordning (EF) nr. 330/1999, forordning (EF) nr. 1804/1999, forordning (EF) nr. 331/2000, forordning (EF) nr. 548/2000, forordning (EF) nr. 1073/2000, forordning (EF) nr. 1437/2000, forordning (EF) nr. 1566/2000, forordning (EF) nr. 1616/2000, forordning (EF) nr. 2020/2000, forordning (EF) nr. 2426/2000, forordning (EF) nr. 349/2001, forordning (EF) nr. 436/2001, forordning (EF) nr. 2491/2001, forordning (EF) nr. 2589/2001, forordning (EF) nr. 473/2002, forordning (EF) nr. 1162/2002, forordning (EF) nr. 2382/2002, forordning (EF) nr. 223/2003, forordning (EF) nr. 545/2003, forordning (EF) nr. 599/2003, forordning (EF) nr. 2144/2003), forordning (EF) nr. 2277/2003, forordning (EF) nr. 392/2004, forordning (EF) nr. 746/2004, forordning (EF) 1481/2004, forordning (EF) nr. 2254/2004); nr. 54e: forordning (EØF) nr. 207/93 (som endret ved forordning (EF) nr. 345/97, forordning (EF) nr. 2020/2000); nr. 54zzf: forordning (EF) nr. 1788/2001 (som endret ved forordning (EF) nr. 1113/2002, forordning (EF) nr. 1918/2002); nr. 54zzg: forordning (EF) nr. 223/2003; nr. 54zzq: forordning (EF) nr. 1452/2003.

Kapittel 1. Almennlige bestemmelser

§ 1 Formål

Formålet med forskriften er å sikre at landbruksprodukter og næringsmidler som markedsføres som økologiske skal overholde produksjonskravene. Videre skal forskriften ivareta miljøvennlig produksjon og sikre redelig omsetning.

§ 2 Virkeområde

Forskriften gjelder for følgende produkter, i den grad de er påført eller skal påføres opplysning om økologisk produksjonsmetode:

- a) ubearbeidede vegetabiliske landbruksprodukter, og dessuten, i den grad det er innført produksjonsprinsipper og særlige kontrollregler for dem i forordning (EØF) nr. 2092/91, med senere endringsforordninger jf. § 4, vedlegg I og III, dyr og ubearbeidede animalske produkter,
- b) bearbeidede vegetabiliske landbruksprodukter og animalske produkter beregnet til konsum som hovedsakelig består av en eller flere ingredienser av vegetabilisk og/eller animalsk opprinnelse og

c) fôrvarer som ikke er omfattet av bokstav a).

Selv om det ikke er innført detaljerte produksjonsprinsipper og særlige kontrollregler for visse dyrearter i forordning (EØF) nr. 2092/91, med senere endringsforordninger jf. § 4, vedlegg I og III, gjelder likevel bestemmelsene om merking i artikkel 5 og kontroll i artikkel 8 og 9 i forordning (EØF) nr. 2092/91, med senere endringsforordninger jf. § 4, for disse dyreartene og produkter fremstilt av slike arter. I tillegg gjelder eventuelle nasjonale bestemmelser vedrørende disse dyreartene og produkter fremstilt av slike arter, jf. kapittel 2.

I denne forskriften anses et produkt for å være påført opplysning som henviser til den økologiske produksjonsmetode når produktet, produktets ingredienser eller fôrmidler i merkingen, reklamen eller handelsdokumentene inneholder betegnelser som er egnet til å gi kjøperen av produktet inntrykk av at det er fremstilt etter produksjonsreglene i forordning (EØF) nr. 2092/91, med senere endringsforordninger jf. § 4, artikkel 6.

§ 3 Registrerings- og kontrollordningen

Virksomheter som:

- a) produserer, tilbereder, lagrer eller importerer fra land utenfor EØS-området, produkter som nevnt i § 2 med tanke på markedsføring av produktene eller
- b) markedsfører produkter som nevnt i § 2

skal underlegges registrering og kontroll i tråd med forordning (EØF) nr. 2092/91, med senere endringsforordninger jf. § 4, artikkel 8, 9 og 10.

Unntatt fra kravet i første ledd er virksomheter som selger produkter omfattet av § 2 direkte til den endelige forbruker eller den endelige bruker, forutsatt at virksomheten ikke produserer, tilbereder, lagrer eller innfører slike produkter fra land utenfor EØS-området. Virksomheter som lagrer produkter omfattet av § 2 i forbindelse med salgsstedet er imidlertid også unntatt fra kravet i første ledd dersom produktene er bestemt til videresalg til den endelige forbruker eller den endelige bruker.

En virksomhet som setter bort aktiviteter som nevnt i første ledd til en tredjemann er fortsatt omfattet av kravene om registrering og kontroll som nevnt i første ledd. Tredjemanns aktiviteter er omfattet av kontrollordningen som fremgår av forordning (EØF) nr. 2092/91, med tilhørende endringsforordninger jf. § 4, artikkel 9.

§ 4 Bestemmelser om økologiske produksjonskrav, merking av slike produkter, godkjenningsordning mv.

EØS-avtalen vedlegg II, kapittel XII nr:

54b: forordning (EØF) nr. 2092/91 om økologisk produksjonsmetode for landbruksprodukter og slik angivelse på landbruksprodukter og næringsmidler, som endret ved:

- forordning (EØF) nr. 94/92,

- forordning (EØF) nr. 1535/92,
- forordning (EØF) nr. 2083/92,
- forordning (EØF) nr. 2608/93,
- forordning (EF) nr. 468/94,
- forordning (EF) nr. 2381/94,
- forordning (EF) nr. 529/95,
- forordning (EF) nr. 1201/95,
- forordning (EF) nr. 1202/95,
- forordning (EF) nr. 1935/95,
- forordning (EF) nr. 522/96,
- forordning (EF) nr. 314/97,
- forordning (EF) nr. 1488/97,
- forordning (EF) nr. 1367/98,
- forordning (EF) nr. 1900/98,
- forordning (EF) nr. 330/1999,
- forordning (EF) nr. 1804/1999,
- forordning (EF) nr. 331/2000,
- forordning (EF) nr. 548/2000,
- forordning (EF) nr. 1073/2000,
- forordning (EF) nr. 1437/2000,
- forordning (EF) nr. 1566/2000,
- forordning (EF) nr. 1616/2000,
- forordning (EF) nr. 2020/2000,
- forordning (EF) nr. 2426/2000,
- forordning (EF) nr. 349/2001,
- forordning (EF) nr. 436/2001,
- forordning (EF) nr. 2491/2001,
- forordning (EF) nr. 2589/2001,
- forordning (EF) nr. 473/2002,
- forordning (EF) nr. 1162/2002,
- forordning (EF) nr. 2382/2002,
- forordning (EF) nr. 223/2003,
- forordning (EF) nr. 545/2003,
- forordning (EF) nr. 599/2003,
- forordning (EF) nr. 2144/2003,
- forordning (EF) nr. 2277/2003,
- forordning (EF) nr. 392/2004,
- forordning (EF) nr. 746/2004,
- forordning (EF) nr. 1481/2004,
- forordning (EF) nr. 2254/2004

54e: forordning (EØF) nr. 207/93 om fastsettelse av innholdet i vedlegg VI til rådsforordning (EØF) nr. 2092/91 om økologisk produksjonsmetode for landbruksprodukter og slik angivelse på landbruksprodukter og næringsmidler og om fastsettelse av nærmere regler om gjennomføringen av bestemmelsene i artikkel 5 nr. 4 i nevnte forordning, som endret ved:

- forordning (EF) nr. 345/97,
- forordning (EF) nr. 2020/2000,

54zzf: forordning (EF) nr. 1788/2001 om fastsettelse av nærmere regler om kontrollsertifikat for import fra tredjestater til Fellesskapet fastsatt i forordning (EØF) nr. 2092/91, som endret ved:

- forordning (EF) nr. 1113/2002,
- forordning (EF) nr. 1918/2002,

54zzg: forordning (EF) nr. 223/2003 om merkekrav til økologisk produksjonsmetode for fôrvarer, fôrblandinger og fôrmidler og

54zzq: forordning (EF) nr. 1452/2003 om videreføring av unntaksmuligheten i artikkel 6 nr. 3 bokstav a) i forordning (EØF) nr. 2092/91 for visse sorter frø og vegetativt formeringsmateriale og om fastsettelse av saksbehandlingsregler og vilkår for å kunne benytte den skisserte unntaksmuligheten

gjelder som forskrift med de tilpasninger som følger av vedlegg II, protokoll 1 til avtalen og avtalen for øvrig, med mindre noe annet fremgår av kapittel 2.

Kapittel 2. Nasjonale tilleggsbestemmelser

§ 5 *Veksthusproduksjon*

Økologisk veksthusproduksjon skal skje i hus eller avdelinger som er helt atskilt fra konvensjonell produksjon. Mattilsynet kan gi tillatelse til at det dyrkes forskjellige sorter økologisk og konvensjonelt i samme hus eller avdeling, dersom det i den konvensjonelle produksjonen ikke brukes kjemiske eller syntetiske plantevernmidler eller tilføres næring med ikke-økologiske midler som kan komme i berøring med den økologiske produksjonen.

Ensidig veksthusproduksjon er bare tillatt når det sørges for resirkulering av organisk materiale innen driftsenheten og forutsatt at det drives med underkulturer, samplanting og vekstskifte der det er mulig.

Produksjonen skal baseres på naturlig lys. Kunstig lys kan kun i perioder av kulturtiden benyttes alene. Kunstig varme er tillatt. CO₂-tilførsel er tillatt, forutsatt at gassen er et biprodukt fra annen produksjon.

Termisk sterilisering av jord i veksthus krever tillatelse fra Mattilsynet.

§ 6 *Vekstmedium og næringstilførsel i veksthus, plasthus og benker*

Dødt vekstmedium alene, som steinull, vann med næring og liknende, er ikke tillatt i økologisk produksjon.

Ved omlegging til økologisk drift av jordbed som tidligere har vært drevet på konvensjonell basis, er karenstiden 2 år før utsåing eller planting. Ved fullstendig utskifting av konvensjonell jord er det ingen karenstid dersom nytilført jord og gjødsel er økologisk godkjent.

Ved blanding av nytt vekstmedium til jordbed, kar, pottes og benker skal minst 50 % av total-nitrogenet være fra økologisk godkjent drift. Øvrige ingredienser og næringsinnhold må være i henhold til forordning (EØF) nr. 2092/91, med senere endringsforordninger jf. § 4, vedlegg II A. Økologisk jord er tillatt brukt, og næringsinnholdet fra jorden kan da inngå som den økologiske andelen.

Ved gjødsling av jordbed og kar hvor vekstmediet ikke byttes ut før såing eller planting, skal 50 % av total-nitrogenet i den tilførte gjødselen komme fra økologisk godkjent drift. Den øvrige andelen total-nitrogen må være i henhold til forordning (EØF) nr. 2092/91, med senere endringsforordninger jf. § 4, vedlegg II A.

Ved overgjødsling skal det i utgangspunktet brukes gjødselmidler fra økologisk godkjent drift. Dersom det ikke er tilgang på slike gjødselmidler, eller sammensetning eller kvalitet ikke er tilfredsstillende, kan det brukes gjødselmidler i henhold til forordning (EØF) nr. 2092/91, med senere endringsforordninger jf. § 4, vedlegg II A.

Den øvre grensen for tilførsel av husdyrgjødsel på 17 kg total-nitrogen per daa per år gjelder ikke for veksthusproduksjon der denne skjer i pottes og kar.

Hvis småplanter kjøpes inn til videre kultivering i egen drift, skal også disse være produsert i henhold til de nasjonale reglene for vekstmedium og næringstilførsel i denne paragrafen.

§ 7 *Bruk av kobberpreparater som plantevernmiddel*

Bruk av kobberpreparater som plantevernmiddel er ikke tillatt i økologisk produksjon.

§ 8 *Kaninhold*

For kaniner gjelder 10 ukers karenstid.

Kaniner skal ha daglig adgang til uteareal når vær og føreforhold tillater det. Kaniner kan holdes ute i innhegning eller i flyttbare beitebur. Kaniner skal ha mulighet for å søke skjul. Uteareal til kaniner skal hovedsakelig bestå av jord med gress og vegetasjon, og skal ha tilgang på vann. Annethvert år skal utearealet ha en hvileperiode på minst ett år.

Kaniner skal holdes i binger. Slaktedyr og angorakaniner skal holdes i fellesbinger, mens avlsdyr kan holdes i enkeltbinger. Binger skal ha tett gulv på minst halvparten av arealet for å muliggjøre bruk av strø. Resten av gulvet kan være netting eller spalter. Avlsbinger skal ha redekasser.

Det kan være høyst 25 dyr i hver bing. Minste tilgjengelige areal per dyr skal være:

Angorakaniner:	0,2 m ²
Slaktedyr:	0,3 m ²
Avlsdyr:	0,7 m ²

En kaninhunn skal ikke ha mer enn 4 kull per år. Kaninunger skal ikke tas fra moren før tidligst ved 5 ukers alder.

Fôrrasjon til kanin skal inneholde melk fra kanin i minst 5 uker fra fødsel. Kaniner skal ha minst 60 % grovfôr regnet i energiinnhold og på årsbasis.

§ 9 Slaktegris- oppfôring innendørs siste levetid

Muligheten for oppfôring innendørs siste levetid i forordning (EØF) nr. 2092/91, med senere endringsforordninger jf. § 4, vedlegg I B, punkt 8.3.4, gjelder kun for slaktegris.

§ 10 Gulv i hus til sau

Kravene om at deler av innearealet for pattedyr skal være tett, det vil si ikke fullspaltegulv eller strekkmetall, jf. forordning (EØF) nr. 2092/91, med senere endringsforordninger jf. § 4, vedlegg I B punkt 8.3.5 og punkt 8.3.6, gjelder ikke for sau.

Små lam skal ha tilgang til tett liggeunderlag med tilfredsstillende varmetekniske egenskaper, jf. forskrift 18. februar 2005 nr. 160 om velferd for småfe.

§ 11 Fjørfe - utearealets hvileperiode

Utearealet for fjørfe skal ha en hvileperiode på minst tre måneder etter hvert innsett, jf. forordning (EØF) nr. 2092/91, med senere endringsforordninger jf. § 4, vedlegg I B, punkt 8.4.6.

§ 12 Fôring med tilbakeholdt melk

Melk som holdes tilbake som følge av behandling med antibiotika eller kjemoterapeutika kan ikke brukes som fôr til økologiske dyr før etter femte dag etter siste behandling. Fôring med tilbakeholdt melk etter denne tid, regnes som økologisk fôrandel.

Fra 1 måned før slakting må all fôring med tilbakeholdt melk til økologisk besetning opphøre.

§ 13 Fôring med melk til kalver

Kalver skal kunne die i minst 3 dager etter fødselen. Ved kortere dieperiode enn 1 måned skal kalver kunne drikke av smokk frem til de er 1 måned gamle.

§ 14 Utmarksbeite

Områder i nasjonalparker, naturreservater, samt beiteområder i fjellbjørkeskog og over tregrensen, er tillatt brukt som utmarksbeite for økologiske dyr forutsatt at ingen innsatsmidler som ikke er nevnt i forordning (EØF) nr. 2092/91, vedlegg II, del A og B blir benyttet. Jf. forordning (EØF) nr. 2092/91 med senere endringsforordninger jf. § 4, vedlegg I, del B, punkt 4.6.

§ 15 Bier – trekkområde

I tillegg til bestemmelsene i forordning (EØF) nr. 2092/91, med senere endringsforordninger jf. § 4, vedlegg I C, skal konvensjonell dyrking av raps eller rybs i trekkområdet ikke utgjøre mer enn 5 % av jordbruksarealet innenfor en radius på 3 km fra biegården.

§ 16 Bruk av tilsetningsstoffer og prosesshjelpemidler i animalske økologiske produkter

Kun tilsetningsstoffer og prosesshjelpemidler tillatt brukt i vegetabiliske økologiske produkter, jf. forordning (EØF) nr. 2092/91 med senere endringsforordninger jf. § 4, vedlegg VI, er tillatt brukt som tilsetningsstoffer og prosesshjelpemidler i animalske økologiske produkter.

Kapittel 3. Administrative bestemmelser

§ 17 Tilsyn og vedtak

Mattilsynet fører tilsyn og fatter vedtak for å gjennomføre bestemmelsene gitt i og i medhold av denne forskriften.

Mattilsynet kan delegere utøvende registrerings- og tilsynsarbeid til andre instanser i samsvar med forordning (EØF) nr. 2092/91, med senere endringsforordninger jf. § 4, artikkel 9 punkt 5. Mattilsynet fører tilsyn med slike instanser, jf. forordning (EØF) nr. 2092/91, med senere endringsforordninger jf. § 4, artikkel 9 punkt 6.

Mattilsynet kan delegere tilsynsmyndighet til andre instanser i samsvar med forordning (EF) nr. 1788/2001, med senere endringsforordninger jf. § 4, artikkel 2 punkt 5.

§ 18 Meldingsplikt

Varepartier av økologiske landbruksprodukter eller næringsmidler fra land utenfor EØS-området skal meldes innen 24 timer før ankomst.

§ 19 Gebyr

Det skal betales gebyr for tilsyn og kontroll. Følgende kontrollgebyr betales årlig for deltagelse i kontrollordningen:

a) Primærproduksjon:

Grunngebyr:

Kr 1100,-

Variable gebyrer:

Kr 450,- for bruk med husdyr karens/økologisk og/eller konvensjonelle produksjoner

Kr 5,- per dekar karensareal/økologisk areal

Annet:

Kr 500,- ved utmelding av kontrollordningen etter inspeksjonsbesøket. Beløpet betales i tillegg til grunngebyr, men variable gebyr beregnes ikke.

b) Tilbereding (pakking, foredling m.m.) - import - lagring og markedsføring:

Grunngebyr:

Kr 4000,- for virksomheter som tilbereder (pakker, foredler m.m.) og/eller importerer økologiske landbruksprodukter eller næringsmidler. Pakking omfatter all endring av merking inkludert bryting av emballasje for omsetning i løs vekt.

Kr 1000,- for virksomheter som lagrer og/eller markedsfører økologiske landbruksprodukter eller næringsmidler, forutsatt at virksomheten ikke er unntatt fra kravet om deltakelse i registrerings- og kontrollordningen, jf. § 3 annet ledd.

Kr 500,- for gårdsforedling på godkjent gårdsbruk.

Ved tilknytning etter 1. september betales halvt grunngebyr.

Virksomheter som ønsker inspeksjon på kort varsel med ferdigstilling av saksbehandlingen innen 12 uker kan få dette utført mot et tilleggsgebyr på kr 3000,-. Tilleggsgebyret kommer i tillegg til ordinært grunngebyr.

For gebyr som ikke betales i rett tid betales rente i samsvar med lov 17. desember 1976 nr. 100 om renter ved forsinket betaling m.m. Det kan også pålegges purregebyr.

Gebyr er tvangsgrunnlag for utlegg.

§ 20 *Dispensasjon*

Mattilsynet kan i særlige tilfeller dispensere fra bestemmelsene i denne forskriften, forutsatt at det ikke vil stride mot Norges internasjonale forpliktelser, herunder EØS-avtalen.

§ 21 *Straff*

Forsettelig eller uaktsom overtredelse av denne forskriften eller bestemmelser og vedtak gitt i medhold av den, er straffbart i henhold til lov 19. desember 2003 nr. 124 om matproduksjon og mattrygghet mv. (matloven) § 28.

§ 22 *Ikrafttreden*

Forskriften trer i kraft 28. oktober 2005. Samtidig oppheves forskrift 5. mai 1998 nr. 402 om produksjon og merking av økologiske landbruksvarer og kapittel 3 og 4 i Regler for økologisk landbruksproduksjon (Regelhefte utgitt av Debio gjeldende fra januar 2003).